

CATALUNYA SOCIAL

Any IX. Núm. 410

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

20 d'abril 1929

PUBLICACIÓ
SETMANAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA

APARTAT 1036
TELÉF. 17605

Amoralisme o inconsciència?

Diderot en català

Una de tantes biblioteques o colleccions de llibres que avui exploten el negoci editorial català (que avui, certament, és ja un negoci) ens acaba de donar la primera traducció de Diderot. Si no ho tenim mal entès creiem que és la primera vegada que el famós enciclopedista francès arriba a Catalunya en la nostra llengua i cal, per tant, que la seva arribada no resti indiferent.

I de què no hi resti se n'han encarregat els mateixos directors de la Col·lecció d'Obres Selectes (que així s'anomena l'entitat editora) els quals s'han apressat a presentar la figura de Diderot com una de les més personals, de les més originals del pensament francès del segle XVIII i no res menys que com el creador de l'Enciclopèdia, títol evidentment exagerat i excessivament ample.

Com ha arribat al català l'escriptor francès? Amb una novella, si aquest títol pot estendre's a un llibre pamfletaire i mancat de tota envergadura literària com La monja, baptisme que aquí s'ha donat a La religieuse.

Diderot fou principalment crític i filòsof. Va conrear diverses activitats de l'esperit, la més remarcable de les quals va ésser la filosofia política. Però al català no hi ha arribat per ço que a En Diderot hi pot haver d'aprofitable per a una cultura en general, sinó per mitjà d'una novella dolenta, indubtablement el llibre més dolent en tots sentits de l'autor del vuitcents francès. La religieuse no és cap novella resistent a la crítica literària; no crea cap personatge que pugui enriquir el món de la psicologia; no és ni tan sols un llibre en el qual l'ambient sigui retratat d'una manera fidel. La monja és una novella evidentment popular en altre temps, però amb un argument fultinesc, amb un manera de fer de pamflet, amb un esperit que no cal dir tractant-se de l'autor de qui es tracta i amb una irreligiositat evident.

Si a la novella s'afegeix el pròleg d'En Lluís Capdevila, discret, però carregat de verí, no cal dir com la traducció de La religieuse no representa per a nosaltres cap adquisició de valua. Què hi pot guanyar la literatura catalana amb llibres com aquest? Una major extensió d'horitzó? Una ad-

quisició de nous coneixements per a molta gent que no els tenia?

I amb això arribem al problema de sempre: no són quantitat d'idees ço que necessita el renaixement d'un poble, sinó idees adequades, assimilables, i compatibles amb el seu esperit. No creguem que el tenir Diderot en català (sobretot el Diderot més dolent, el de la novella pamfletaire) representi cap guany per a la nostra literatura ni per a la nostra cultura. Cap valor moral no en rebrà nova empenta de La monja de l'escriptor francès. En canvi, l'esperit religiós, la moral, en poden sortir enormement rebaixades en certs esperits lleugers.

* * *

Però reduint el problema a una esfera d'acció més petita, cal dir que tot sovint es donen dins la premsa catalana fets veritablement desconcertants.

Per exemple: obrim La Veu de Tarragona, diari inspirat per elements bàsics de drete, portat per homes de drete, i, en ocupar-se d'aquest llibre, diu textualment (després d'un elogi extraordinari a la personalitat de Diderot): "Heu-vos ací una valuosa aportació a la literatura catalana: la de Diderot... Diderot és un dels temperaments més personals, més originals del segle XVIII francès, i el creador de l'Enciclopèdia." I encara és més enorme la següent afirmació: "A aquesta obra en seguiran d'altres, car és precis donar a conèixer l'obra de Diderot al nostre poble."

Aquests mots en un diari de drete constitueixen un símptoma dels temps o un senyal d'inconsciència. No hi ha terme mig. Que en el moment present sigui precis donar a conèixer al nostre poble un dels escriptors més antireligiosos del divuit francès, un dels libel·listes més abominables, un temperament completament amoral i un escriptor només que regular i mediocre (literàriament parlant) és cosa que no creiem que La Veu de Tarragona pugués ni tan sols intentar fonamentar.

Més aviat creiem que la nota crítica referida ha estat enriada pel propi editor del llibre (aquest personatge que va de cara al negoci, i no atén altres consideracions) al diari tarragoní, que no que

sigui obra d'ell. Si així fos es tractaria d'un cas d'inconsciència veritablement inexplicable.

Però les lleugereses en aquest terreny tampoc no són admissibles. Som ja un poc granats en el camp de les lletres perquè no se'ns hagin d'exigir responsabilitats. No n'hi ha prou avui en inserir tot

allò que ens vingui en català. Dissortadament en els darrers temps ens hi entra molt contraban religiós, molt contraban moral, molt contraban social amb la nostra llengua pairal perquè hàgim de donar el placet a tot pel sol fet de venir tan bellament embolcallat.

Què deu ésser la llibertat

II

L'AVI BIELET EM CONTA QUI ERA EL PALETA MANEL.

Pren la paraula l'avi Bielet:

"En aquesta vila treballava de paleta un jove que li deien Manel; més ben dit, no li deien res, perquè gairebé ningú no l'anomenava mai. Llurs companys no hi volien cap tracte i, a l'hora d'esmorzar o de berenar, quan tots plegats, paletes i manobres, s'agrupaven per a tenir una estona de conversa, el Manel no hi gosava intervenir i l'hauríeu vist mossegant el seu trist tros de pa vuit passes més enllà. Havia tingut la flaquesa de confessar que era fill de la Santa Casa i que no havia conegut pares, ni en portava el nom. Anys enrerà al pecador del seu pare ningú no li havia girat la cara; ara, però, les pagava totes plegades davant la societat el seu fill com si d'aquest fos la culpa. Més encara, se li carregaven molts pecats que no eren seus. Que faltava una armilla o una eina? Tothom pensava que podia ésser En Manel qui l'havia presa. Que queia un maó d'una bastida? L'havia tirat En Manel amb la mala intenció de descalabrar algun company. Que desapareixien les gallines d'una casa veïna? Qui les podia haver robades sinó En Manel?

"Jo l'havia vist treballar. La seva feina era desigual. Tot d'una treballava amb febre i posava el doble de maons que un altre compan i ben tost el seu tarannà dequeia, es posava trist i es sorollava de mala gana. Tenia, però, l'avantatge que parlava poc i tot mirat era un obrer preferit pels contractistes. Estava a dispesa a casa la Tuies, del carrer de Baix, i allí passava per un bon home, però de poques raons. La mestressa mai no s'havia cregut res de les malifetes atribuïdes al Manel. Deia ella que l'havia ben observat i no en tenia res a dir. Aneu a saber com són per dintre els homes; no ho sap sinó Déu Nostre Senyor. Els diumenges solia anar a missa matinal; en aquells temps, però, poca cosa significava aquest acte perquè encara no s'havia fet de moda l'anticlericalisme d'avui entre els obrers.

"I va passar que tot d'una el Manel va desaparèixer del poble i no se'n va saber res de molts i molts dies, fins que va passar aquella feta a una casa de pagès, crec del cantó de Collsacabra, que a la nit del dia de la festa major fou assassinat l'avi, únic que guardava la casa, i foren robades com unes cent unces d'una calaixera, i el lladre i l'assassí, després de les recerques judicials, va resultar ésser un tal Manel Expòsit, foraster a aquelles terres, que per cert s'havia dat molt poca traça a escapar-se de les mans de la justícia. La sentència fou de cadena perpètua. Poc s'hauria sabut a la nostra vila tota aquesta història si no hagués estat una carta que va rebre del presiri de Burgos la Tuies, del carrer de Baix, en

la qual li contava el Manel el cas amb poques paraules i li demanava li enviés una poca de roba que en aquella casa li havia quedat. No et creguis que la Tuies esbombés el cas, no. Ella mateixa es va quedar sobtada quan el va sentir contar públicament, i m'havia dit més d'una vegada que no sap pas qui havia llegit aquella carta que ella guardava com un secret de confessió. El seu fill? La seva germana? L'hoste nou? Ella no ho sabia dir. Així l'hagués cremada tot seguit de llegida!

"Com que els anys passen volant, així en passaren vint des d'aquelles fetes, i ja tenim altra vegada el Manel entre nosaltres fent anar la paleta i el plom i el nivell. Ningú no es recordava d'ell. Dels del seu ofici no el coneixia ningú. Per altra part estava ben canviat. La seva faç havia agafat un color torrat groguenc, el cabell li grisejava, el bigoti havia desaparegut de la seva cara. No era un vell, ni arribava tampoc als cinquanta, però tenia l'esquena corbada. Jo el veia molts dies treballar a l'obra del costat de casa eixut de paraules i llarg de feina amb tot i una lentitud aparent. El no parlar i el no fumar, tingues-ho ben present, allarguen la feina una meitat més. El parlar i fumar treu de la consciència el remordiment del no treballar. Tingues present qui t'ho diu, que ho té ben experimentat.

"Feina rai, mai no li'n faltava, però per totes les coses que hem dit i altres que no hem dit era mal vist dels companys. Per què parlava poc? Per què treballava massa? Per què anava a missa? Per què no deia paraules? Vés a saber; potser per totes aquestes coses plegades. El cert és que sovint li gastaven brometes i més d'una vegada se l'havia vist com tirava la paleta per terra i estrenyia els punys i deia: "Qualsevol dia en faré una."

"Jo vaig voler saber què en pensaven els companys, perquè la persona d'En Manel m'interessava i era dels pocs que li sabia la història i dels pocs que li parlaven amb afecte. Els companys el tenien per desequilibrat i intractable; estaven creguts que a més d'antipàtic tenia una arrel de boig i que qualsevol dia es penjaria d'una biga a la golfa de l'hostal on dormia i menjava. "Diu que en farà una, que en farà una! Aquesta farà, senyor Bielet, no en tingueu dubte. No sabem per què ha de viure un home així que no té ningú ni ningú el pot veure." Així parlaven d'ell els companys. Jo els responia: "Cregueu que el Manel és un bon home; no el coneixeu bé." Per més que sabia prou bé que era inútil insistir, perquè endevinava l'arrel d'aquelles males volences.

"Si vint anys enrerà l'anar a missa no volia dir gran cosa, en aquella ocasió era fer molt. Ben pocs del seu ram es veien per l'església, per no dir cap, i en treure la cara en aquell temps era tant com treure el genit. Jo no hi tenia pas molts tractes, però cada diumenge m'hi feia ensopegadís en sortir d'ofici per a posar-li la mà a l'espatlla i dir-li: "Bon dia, Manel" i sentir d'ell sempre la mateixa resposta: "Bon dia, senyor Bielet". I em feia somriure la de-

ria d'ell d'escapolir-se per a evitar una conversa tirada que jo mai no li havia sentit que tingués amb cap persona.

"Jo mateix havia pensat: Potser sí que el pobre Manel té una arrel de boig! I com que no hi ha ningú que el vigili! A veure si un dia... Tanmateix ha estat ben tempestuosa la seva vida! Vint anys de presiri han de deixar un mal solatge... i no deixa d'ésser curiós que no se li sent mai una mala paraula ni se li sap cap vici, ni el de fumar tan solament... Ara veies. No sé per què m'hi havia d'encaparrar amb el Manel, si no m'hi anava res; però el certus era que jo no me'l podia treure del cap.

"I fou precisament quan jo em feia totes aquestes preguntes i respostes que un dia la cosa va acabar malament. Era prop de l'hora de plegar quan el Manel, tan tip degué estar dels companys que, abocant la gaveta del morter i llençant d'aquí en enllà la paleta, el vaig sentir cridar tot enfurismat: "Prou! Aquesta és la darrera. Ja sabreu qui sóc jo!" A la que tots els altres, plegant el treball i allargant-li els punys tots a la una, li respongueren amb una ria-

llada: "Apa, valent", i no pararen d'esbrincar-lo fins que el veieren que es perdia al capdavall de tot del carrer.

"Jo vaig agafar por, a fe, del que pogués passar. Un home desesperat que té raó, i més si té el cap amb a'guna cabòria, és capaç de tot. Per això les vaig emprendre amb el seu manobre i li vaig encarregar que digués al Manel que passés per casa, en havent sopat, que jo el tenia de veure. Vaig creure fer una obra bona en rebentar aquell gra que tant temps ha anava pujant. Jo volia saber què hi havia dins d'aquell home especial. Jo podia tal vegada fer-li un servei; potser evitar una desgràcia. Jo havia de darli ocasió per a parlar a aquell home que un hom diria que mai no parlava ni s'esbravava amb ningú."

En arribar aquí l'avi Bielet es tragué la petaca i em convidà a omplir la pipa. Ell carago'là un cigarret. Es veu que era qüestió de reprendre l'alè per a prosseguir la narració que devia ésser tot just a la meitat.

JORDI ARNAU

(Continuarà)

Les nostres campanyes

Si la premsa sectària ens ataca i ens combat, en canvi tenim el consol de rebre sovint mostres de simpatia de la premsa catòlica. *Diario de Lérida*, en pocs dies, s'ha ocupat diverses vegades de nosaltres, elogiant la nostra tasca.

Heus ací el que diu en un article que publica sota el títol "Una protesta de CATALUNYA SOCIAL":

"Catalunya Social" ha publicado un editorial que mana sangre viva. Ya era hora de que se hable claro. La llaga es infecta y necesita del cáustico.

El clamor de "Catalunya Social" al denunciar la ola de inmundicia que invade la literatura catalana, no merecerá seguramente más que el silencio de los que se consideran espíritus ponderados y hacen consistir la justicia de la crítica en el llamado sentido de comprensión y de ironía, que no es sino la famosa romana del diablo.

Pero no importa. La verdad, cuando es realmente la verdad y se dice con franqueza y con valor, tiene un poder incontrastable.

Ante ella sonreirán los ironistas, los comprensivos, pero, en el fondo de su conciencia, sentirán el escozor del latigazo y la vergüenza de merecerlo.

El editorialista de "Catalunya Social" comenta una viril protesta de Mosén Luis G. Pla contra lo que significan en nuestras letras las dos últimas obras de Sagarra y de Cristóbal de Doménech.

Mosén Luis G. Pla ha iniciado una santa rebeldía casi desconocida en el ambiente cultural de Barcelona, y hermana gemela de la que han manifestado Ramón Rucabado y Manuel de Montoliu.

Mosén Luis G. Pla se ha dado cuenta de que, por miras políticas, iba quedando secuestrada la libertad moral de la crítica, y, frente a la consigna de no hablar de lo que divide, sale por los fueros de la verdad religiosa y moral en términos definitivos y lapidarios.

"No hay — dice — ninguna ley de urbanidad ni convención alguna de simpatía personal que nos permita ir a hacer coro alrededor de la mesa de un hombre que, por amigo nuestro que sea (y aunque fuera hermano de sangre), busca la gloria y el predicamento por medio de unas obras que ha escrito con burla implícita de la mo-

ral que nos informa y gobierna nuestras ideas y nuestros actos."

Y el editorialista, hablando más claro todavía, añade:

"No hay ningún interés pairal, ni vínculo alguno de solidaridad, ni deber alguno fraternal ni ningún motivo de personal atracción que justifique una apoteosis como la que, elementos de toda clase y condición y aún figuras de acreditada responsabilidad ciudadana, han tributado, secundado o aprobado, para con un escritor que ha dejado estampada en el papel la repugnante marca de la amargura horrible y desesperada salida de un corazón nihilista y esencialmente blasfemador."

Muy bien. Así se escribe, y ese es el gesto único digno de quien siente el amor a la verdad de las creencias y a la pureza de las costumbres hasta el valor de romper con la hipocresía de una solidaridad y de una fraternidad que no son sino la máscara con que pretenden cubrir sus intenciones perversas los profesionales de la blasfemia y de la inmundicia.

Los que hablan de fraternidad han de aprender a respetar la ciencia de sus hermanos. — P."

En un altre article hom llegeix:

"En dos números consecutivos de "Catalunya Social" hemos podido ver como de distintas ciudades catalanas parten mensajes de adhesión y de aliento para la pléyade viril de hombres rectos, activos e ilustrados que, como J. Gich, R. Rucabado, J. Civera, M. de Montoliu, J. Raventós y otros, sostiene inflexible el pabellón de la verdad católica en todos los órdenes.

Estos mensajes constituyen la iniciativa de un movimiento que es preciso generalizar, para que vean en Barcelona que cuenta con muchos sufragios en Cataluña el ideal católico.

Pero, este movimiento no rendiría todo lo que puede y debe rendir, si se limitara a ser una actitud de simple entusiasmo.

Este movimiento debe ser mucho más amplio, intenso y eficaz; debe ser un movimiento de cooperación activa. ¿Cómo?

Organizando en todas las localidades en que sea posible, grupos de jóvenes de mentalidad despierta y de voluntad firme y formar su inteligencia en la más pura ortodoxia y templar su carácter en la virilidad de la intransigencia y prepararlos para las luchas y campañas que la civilización cristiana ha de sostener contra todas las formas del error y del vicio que pretenden destruirla."

Pública immoralitat

Tinc damunt de la taula les proves d'impremta dels articles d'aquell gran lluitador de la moral cristiana, En Joan Llimona, les quals hom m'ha fet l'honor de prologar. Actualitzant una vegada més els temes que mogueren el brau articulista, m'arriba, i sigui benvingut, el llibre del Canonge Penitencier de Tarragona, Dr. Salvador Rial, contenint les conferències donades a la Diputació de Barcelona el mes de novembre passat, organitzades per l'Associació de Pares de Família. En primer lloc cal donar-li mercès per l'atenció amb què ha seguit les nostres campanyes i per l'honor que ens fa amb les citacions elogioses d'articles de diferents redactors d'aquesta revista. Complert el deure de cortesia, cal complir el de justícia: aquest volum resulta un manual on el diagnòstic de l'extensíssim problema queda perfectament exposat. L'aplec *La immoralidad pública* (1) és un inventari de les qüestions relacionades amb la immoralitat en la premsa, en la literatura, en l'art, en les diversions i en els esports. A cada un d'aquests capítols s'hi estudia en detall, a més dels fets concrets, l'aspecte jurídic des del punt de vista civil i l'aspecte moral segons normes de doctrina i segons l'autoritat de l'Església. Ens sembla que el millor elogi que podem fer-ne consisteix a remarcar que és un llibre pràctic i útil.

En ple debat contra el collectivisme, aquesta visió tan completa i sentida dels greus malastres socials de la immoralitat aporta un preciós reforç als qui no volem separar-nos del criteri tradicional cristià. La crítica moralista discrepa radicalment de la crítica socialista. Segons els collectivistes, els mals del món, necessitats i misèria, provenen de la desigualtat de fortunes, efecte del règim actual de propietat privada. La crítica cristiana comença per demanar si es compleix o no es compleix la llei de Déu. L'anàlisi de la societat actual (el llibre del Dr. Rial n'és un valuós testimoni) ¿no demostra que la llei moral, la sobirana norma del Bé, és vulnerada i banida? Doncs no cal portar més enllà l'especulació. Que els socialistes, que els deixebles del materialisme històric prescindeixin dels valors morals, tanquin els ulls a les conseqüències econòmiques de la immoralitat, això s'explica. Per ells Déu no hi és, ni comprenen l'existència d'una preceptiva moral anterior i superior als homes. Donant preu i estima exclusiva als béns corporals, funden en una igualtat més o menys matemàtica la panacea. Els cristians no poden judicar els problemes del món sease tenir ben clares i presents les grans veritats de l'ordre natural i de l'ordre sobrenatural: Déu, jutge suprem, la llei sobirana, el lliure albir de l'home, la transgressió. Una part molt considerable del dolor humà ve de la naturalesa, di-mana de l'Original Caiguda que sotmeté l'home pecador sota l'imperi de lleis físiques inexorables: la mort, la malaltia, el treball fatigós, les espines i cards, ço que el Redemptor en dirà, vinguts els temps, la creu de cadascú, la creu de la vida. Però hi ha certament un percentatge formidable d'aquest valor humà, en el qual té part principalíssima la voluntat de l'home, obrant amb llibertat, decantada, és clar, al mal per causa de la mateixa Culpa Primera, però essent no gens menys l'home plenament responsable

dé la malícia i conseqüències de la seva torta activitat.

Així, doncs, en quant es passa llista de les greus malvestats del món actual: misèria, fam, malalties, catàstrofes, la guerra mateixa, convé esguardar en quina proporció la voluntària malignitat dels homes, infringint amb consciència plena les fites posades a la consciència moral pel mateix Déu, és causa positiva i directa de malvestats per a ell mateix i per als seus mateixos germans. I és cristià i racional creure que aquestes conseqüències desapareixerien a mesura i en proporció que anessin desapareixent les causes voluntàries. Per tant, és lícit pensar que la millor i més radical i directa reforma del món consisteix a procurar que la llei de Déu sigui complerta, perquè la llei de Déu no engendra guerra ni fam ni misèria, ni desordre ni egoisme, sinó pau i benestar, ordre i caritat. I perquè la llei divina es compleixi i respecti, és va i ociós pensar en capgiraments jurídics i noves ordenacions socials. Cadascú des del seu lloc i estament actual pot, *i deu*, complir-la. Cadascú des del seu lloc i estament i posició social — sigui pobre, sigui ric — pot *i deu* contribuir a ordenar la societat practicant el Bé, vivint vida moral i fent-la viure.

El socialisme, i les seves escoles derivades, és substancialment ateaista. Es propòsit inútil i temerari pretendre despullar-lo dels errors religiosos amb la il·lusió de trobar al seu fons un nucli de caritat cristiana. Ben al contrari, el seu íntim pinyol és la rebel·lió contra l'esperit, i la seva trompeteria de justícia o de compassió pels pobres no és més que l'enganyadora epidermis. Pels fruits cal conèixer l'arbre, i la invariable tendència irreligiosa dels seus homes i campanyes és la prova definitiva que no és pas accidental sinó *central* i *substancial* en el sistema, la rebel·lió ateaista. L'ateisme va dintre del llenguatge i de la filosofia socialista, i els qui manegen aquest perillós instrumental escampen el seu destructor principi: volent reformar la humanitat, perden l'home.

El gran pecat de la literatura socialista, pecat que adquireixen els qui s'hi deixen entabanar i no poden digerir-la, consisteix a prescindir de la Providència de Déu no solament en la crítica social sinó en les solucions. Déu i la Seva Providència no hi entren per res en les solucions utòpiques. Victòria del socialisme és el divorci entre Déu i la humanitat. Ja Tomàs Morus ho demostra que collectivisme i cristianisme no compaginen, perquè àdhuc essent ell catòlic i un bon cristià i havent mort màrtir, la seva *Utopia* que inventa i descriu no és un país cristià, sinó que té un culte vagamente deista, i és que l'estructura social que imagina l'autor ja sap que no és la d'un poble redimit per Déu i que espera una altra vida. Aquest afebliment fatal de la noció viva de la Providència és el senyal de l'error socialista.

Per això els collectivistes no en parlen ni hi pensen que el retorn dels pobles i dels individus a la llei i la moral de Déu és la garantia i penyora que Déu retorni a la societat amb benediccions i gràcies la fidelitat als seus Preceptes. La fe en la Providència és una virtut sobrenatural absolutament estranya al collectivisme.

I la fe en la Providència és una fe exigent: exi-

geix la vida moral. Exigeix la contribució de l'home a les lleis i normes que la mateixa Providència imposa: és una fe activa. Per això l'anàlisi de la societat actual, amb la victòria de la carn, amb l'apoteosi de la idolatria, amb el triomf de la rebel·lió que inspira l'art i la intel·ligència, mou les màquines de la indústria humana i fa córrer els diners i el crèdit, i vincula al mal una gran part de facultats i la propietat de les riqueses, fa reconèixer que la societat actual no pot ésser sinó molt desgraciada: un feix d'odi i misèries governat per la por. Porta en el pecat el càstig.

I tot el que no sigui evitar el pecat, és inútil escotar-ho per a evitar el càstig. Fins que no torni l'individu i tornin els pobles a la vida moral, no es veurà a l'horitzó l'Iris de la Bonança.

...Que em perdoni el Dr. Rial. Aquesta dissertació que ha omplert l'espai de l'article, seria la introducció al llarg comentari que el seu llibre mereix. Però si l'il·lustre Penitenciari de Tarragona troba conformes aquestes reflexions, atribueixi el mèrit d'haver-les suscitées al seu oportú, excellent i ben orientat treball.

R. RUCABADO

(1) *La inmoralidad pública*. Ciclo de conferencias organizadas por la Asociación de Padres de Familia y dadas en la Diputación Provincial de Barcelona, por el M.ltre. Sr. Dr. D. Salvador Rial, Canónigo Penitenciario de Tarragona (26-30 noviembre 1928). — Barcelona, Imp. Guinart y Pujo-lar, 1929 (192 páginas).

LA TRISTESA DEL SENYOR ROVIRA I VIRGILI. — Prometo fer així que tingui lleure un assaig sobre la psicologia de l'austeritat, vull dir de l'austeritat esquerrana. Del director de *La Nau* hem vist en pocs dies uns editorials, alambins on es destilla, fina i liquada, la quintaessència del seu puritanisme, elixir del qual pot dir-se, amb llenguatge de les dones de casa, que "té tots els gustos". S'ha posat trist, segons explica en l'editorial del 22 de març (fins avui, 16 d'abril, no arriba a les meves mans) en contemplar carregada de pedres precioses i metalls nobles, amb vestits riquíssims i joies innumbrables, una Mare de Déu de Màlaga. "Tanta riquesa, tant d'enlluernament, tant de luxe, feien trist, molt trist. Donaven una sensació de malestar, d'angúnia." Cal fer justícia al senyor Rovira i Virgili que no empra aquí el tòpic usual en aquests casos als anticlericals sense fi, estil *Diluvio* o *Campana*: tant de luxe en les imatges i tants pobres que no poden menjar, etc. Ell parla inspirat, segons sembla, per una certa dignitat litúrgica, car reconeix que "dins del camp catòlic es realitza una lloable campanya per a treure les robes afegides i els ornaments sobrecarregats de les imatges". Adhuc explica algun cas concret d'aquesta obra de "depuració de la indumentària que ha fet un gran servei a l'arqueologia artística".

El luxe en les imatges (aquest és el títol de l'editorial) l'entristeix, i dóna malestar i angúnia; però un detall el revolta i l'encén d'indignació: "Les mans d'aquella Mare de Déu són plenes d'anells. I quins anells!" I aquí el senyor Rovira i Virgili s'escandalitza com si fos un moralista: "*Ben lluny de despertar una devoció mística aquella imatge recorda l'abillament de les dones profanes*." Que el vestit d'una Mare de Déu, ni que sigui de Màlaga, ni que desbordi de joies i anells, pugui semblar mai el d'una dona profana, no crec que ningú pugui concebre-ho;

però tan sols aquesta comparança ja és d'una gentilesa exquisida. Però es sent cavaller i protesta: "No és allò un *insult* a Maria? I aquell greuge material ¿no és per ventura *pitjor* que l'*atribuït* a Cristòfor de Domènech en el seu llibre pòstum? ¿On és el Rucabado capaç d'indignar-se dramàticament davant una imatge que així escarneix els atributs de la Verge?" Cap Rucabado no és capaç, en efecte, d'indignar-se davant del zel ni que sigui indiscret o de la pietat ni que sigui exuberant, amb què certes zones geogràfiques o certs sectors populars entenen el culte de les imatges. No compartirà aquestes exuberàncies; preferirà la severitat racial i la dignitat litúrgica, però no arribarà a posar-se trist ni a perdre la gana perquè la Verge de l'Esperança de Màlaga vagi plena d'anells. La blasfèmia contra la Verge, això sí que el farà indignar; i una altra cosa el sub'evàrà tant o més que la blasfèmia, i és la hipocresia.

Oferir anells a una imatge de la Verge és *insultar-la*, segons els cànons morals del senyor Rovira i Virgili. Insult *pitjor* que el d'En Domènech, i aquí la reticència "que l'*atribuït* a Domènech", reticència plena d'eloqüències i significacions. Que una gent piadosa, més o menys discreta, però tanmateix sincera, regali joies a la Verge això l'entristeix, l'indigna. I que un novellista li regali per escrit l'ofensa més repugnant per una dama, això no l'entristeix, això no l'indigna al senyor Rovira i Virgili? Relatar amb befa satànica l'escena de l'Epifania, pintar els Magues com uns embriacs libidinosos, a Josep com un beneit, a Melcior com *convit a beure vi!* a l'Infant, i voltar la persona sacratíssima de la Seva Mare amb la insinuació més perversa i vil amb què un cervell degradat pot ferir una dona; embolcallar, finalment, Mare, Fill i Patriarca en el definitiu sarcasme criminal "quina santa família!", si el senyor Rovira i Virgili ho ha llegit, com ho demostra des del moment que ho fa servir de terme de comparació, ¿no li ha donat això cap "sensació de malestar i d'angúnia?"

He dit que a l'elixir puritat de l'auster periodista d'esquerra s'hi trobarien tots els gustos, en quant l'analitzéssim, perquè n'hi ha moltes de velles essències dissoltes, gairebé imperceptibles: sectarismes finíssims, ateïsmes estirats, de tant passar pel laminador, en subtilíssims filaments. Com al seu col·lega en austeritat senyor Feliu Elias, cal saber-li sospesar i mirar contraclaror cada frase, cada paraula. Els dos editorials *Jesús que passa* i *Els quatre Evangelis*, dels dies 28 i 29 de març (Dijous i Divendres Sant), ens donarien feina per algunes hores de laboratori. Plens l'un i l'altre d'un respecte especialíssim pel "jove predicador jueu", pel "fadrí fuster que sortí de casa seva per a anunciar al món la bona nova de l'ideal", el suauíssim Ernest Renan atorgaria matrícula d'honor a l'autor d'aquestes dues pàgines, amarades d'aquella mateixa tendror amb què Renan, dic, l'Isariot besà el seu Mestre a l'Hort de les Oliveres. Una impressió personal em vincula amb el primer d'aquests articles. "Vagin les gents de ciutat, en corrua de multitud, a les cerimònies litúrgiques dins els temples endolats i tràgics. Nosaltres, aquests dies, sentim millor el pas finíssim de Jesús en la soledat dels camps, sota la llum nua del cel, en l'aire obert, palpitant i lliure." Tenim motius per suposar que el senyor Rovira i Virgili no esmerça en la soledat dels camps la tarda sagrada del Dijous

Sant, ni els seus obrers i redactors. Malgrat la lliçó de convivència que en un article anterior volia donar-nos, mentre la ciutat silenciosa contemplava els misteris de la Mort i Passió de Jesús, i l'anava visitant de Sagrari en Sagrari, la gent del rotatiu *honoraven* "el Crist de bondat, de justícia i de pietat" treballant a la impremta, contra pietat i tradició. I

cap al tard, els carrers on desfilava la callada multitud, ressonaven amb el crit d'un diari del vespre, únic, que sortia a predicar "respecte a les persones i culte a la civilitat". I la corrua de fide's havia de trencar-se al pas dels venedors vociferant: *La Nau! La Nau!*

R. R.

Déu i nosaltres ⁽¹⁾

Sant Ignasi ja sabeu que comença els Sants Exercicis amb la meditació anomenada *principi i fonament*. L'home és creat, diu el Sant, per alabar, fer reverència i servir a Déu Nostre Senyor i mitjançant això salvar la seva ànima."

Així, doncs, Sant Ignasi pressuposa en començar els Exercicis que l'exercitant té la ferma creença en l'existència de Déu.

En els nostres temps en què tan extensa és la incredulitat, potser Sant Ignasi hauria començat al·trament els Exercicis. Està tan adormit, tan profundament amagat el sentit de Déu en moltes ànimes, que m'atreiria a assegurar que en moltes de les meravelloses conversions que veiem en els Exercicis, la Gràcia divina illumina l'enteniment i mou el cor dels que es converteixen per l'instrument d'alguna de les altres meditacions que segueixen a aquesta primera, sobretot d'entre les referents a la santa humanitat de Crist.

Tota forma d'incredulitat és ateisme en major o menor grau. I així no és estrany que l'incrèdul que fa Exercicis, mogut de pura curiositat, surti d'aquesta primera meditació, sense haver sentit cap emoció i sense que se li hagin esvaït de l'enteniment els seus dubtes, les seves prevencions, els seus prejudicis.

La fe en Déu era cosa universalment viva en la societat del segle XVI. Però avui el mal i l'error s'ha filtrat en sectors extensíssims de la societat i és una de les obres més difícils, que sols Nostre Senyor pot fer reeixir, la de desenterrar del fons dels enderrocs i de les cendres que el colguen i l'ofeguen al fons més obscur de la consciència, aquest sentiment de Déu que tots portem de naixença adherit a la nostra naturalesa espiritual.

Prou que ho sabeu per experiència, els que m'escolteu. Quin oblit més espantós de Déu aquest en què viuen tants i tants germans nostres. Ens cal ben bé que la fe ens ensenyi per l'apòstol que la llum vera de Déu Nostre Senyor illumina tot home que ve en aquest món, per convence'ns que no hi ha ni pot haver-hi en el món un ateu absolut. Les aparences ens diuen tot el contrari; diríem que són una gran massa els homes que viuen sense la més minsa espurna d'aquesta llum en la seva ànima.

Jo no sé si algú ha fet un estudi que fóra ben curiós i interessant: l'estudi de la idea, o més ben dit, del sentiment de Déu entre els escèptics i els incrèduls. Si fos realitzable fer una vasta enquesta sobre aquest sentiment i fos possible aconseguir l'absoluta since-

ritat de totes les contestacions, podríem dreçar la més violada estadística dels errors, dels absurds, de les nicieses, de les quimeres que imperen en aquest punt en una formidable massa d'individus.

No m'esgarriaré imaginant i classificant hipòtesis, i fent anàlisis apriorístics de l'estat dels esperits en aquesta greu qüestió. Sols gosaria afirmar una cosa. La idea o el sentiment de Déu en tota aquesta massa d'individus és una cosa tan feble, tan migrada, tan poc consistent, que en la realitat pràctica de la vida trobaríem que en llur immensa majoria aquests individus viuen com si Déu no existís per ells. Ni un pensament, ni un desig, ni un petit sospir, ni una estoneta de reflexió, ni tan sols una lleu, gairebé inconscient interrogació, ni una feble frisança desvetlla aquest sentiment de la presència de Déu en aquesta innombrable multitud d'ànimes que ho són solament per animar els cossos i els sentits i que viuen amb la incomprendible sensació d'haver vingut al món sense saber com ni per què, sense saber l'origen i la finalitat de llur vida; amb la sensació d'haver vingut al món per un pur atzar, com una ombra que hagi sortit del no-res per tornar al no-res.

Això pel que respecta a la massa dels indiferents i dels incrèduls vulgars i ignorants. Pel que respecta a la massa dels mig incrèduls i mig creients que sols tenen una fe, vaga i imprecisa, és segur que molts contestarien que ells creuen en Déu. Però si els demanéssim una explicació una mica concreta de la manera com concebeixen o s'imaginen Déu, veuríem en les respostes que l'Ésser Suprem, Pare de tot lo creat, és per alguns d'ells una cosa tan vaga, tan inconsistent, tan llunyana, que pràcticament llur fe en Déu és inexistent. El Déu de molts d'aquests individus s'ha d'accontentar amb un reconet ben fosc i amagat de la consciència i amb estar-s'hi ben quiet i silenciós, a tall d'hoste molest i comprometedor. Altres li reconeixen una mica més de categoria: es recorden que en uns temps ja remots, en una època ja reculada de la història havia estat assegut en un tron de majestat i que fins havia tingut el tractament de "Vostra Omnipotència"; i forçats per aquest record i moguts d'un sentiment molt lloable de consideració, el respecten i àdhuc el reverencien com a President honorari del Món. Altres més atrevits, sentint-lo encara viu i amb força dintre llur consciència, l'han forçat a presentar la dimissió per vell i xacrós i el mantenen amb un sou miserable i amb les sobres i el rosegons de llur vida espiritual a tall d'un alt funcionari traslladat a les classes passives. Altres n'hi ha que tenen a Déu com una de tantes debilitats perdonables de llur naturalesa i transigeixen

(1) Conferència donada a la "Lliga Espiritual de Perseverança" de Sant Feliu de Sabadell, el 3 de març de 1929.

El sectarisme de "La Nau"

Les toleràncies de l'esquerra

Fa un quant temps que *La Nau* (i qui diu *La Nau* vol dir Rovira i Virgili) se les ha emprès contra CATALUNYA SOCIAL, als redactors de la qual, després de dir-los intransigents, intolerants, ultramontans i altres qualificatius de caixó anticlerical, darrerament els moteja de malparlats.

L'home que qualifica d'auster a un ex-dibuixant d'un setmanari pornogràfic, jo crec que quan insulta afalaga, puix si concedeix patent d'austeritat al pintor d'escenes de bordell, naturalment que els seus epítets deuen tenir quelcom de paradoxal. Però deixem de cantó aquestes petiteses i parlem d'altres coses les quals considerem més importants.

La Nau és un diari esquerrista moderat.

La Nau és un diari que amb el seu posat inofensiu va a parar a moltes mans que el llençarien de seguida si copsessin el verí antireligiós que porta a dintre. La seva tolerància, aquesta tolerància de la qual fa gala cada vegada que li ve a tomb, jo no l'hi agraeixo gens ni mica; jo preferiria que es digués francament contrari a la religió catòlica i no ens vingués amb declaracions d'un pregon respecte per les nostres idees i molt menys que publiqués informació eclesiàstica amb el sant d'avui i el de demà.

Tinc al meu davant un exemplar amb una editorial titulada *Els quatre Evangelis*, que és un dels articles més capciosos que he llegit. Aprofitant l'arribada de la diada (el Divendres Sant) els comenta amb odi sectari amagat amb un hàbil esperit de fiscalització històrica. L'editorial a molts semblà inofensiva, una editorial que nega l'autenticitat dels quatre llibres sagrats!

Creieu-me que és un article que revolta per la seva hipocresia, una hipocresia de rèptil que insinua el dubte en mig d'un càlid elogi per l'obra benefactora del Nou Testament.

I com si això no fos prou, com si aquesta alevosia esdevingués insuficient per indignar un home de fermes creences, en parlar de l'Església Catòlica l'anomena despectivament l'Església de Roma.

Es clar que el senyor Rovira i Virgili pot escriure això i moltes més heretgies sense que nosaltres ho puguem evitar; però el que és sensible és que aquest home hagi inspirat cinc o sis anys un diari nodrit principalment per subscriptors catòlics, i el que ja no és sensible, sinó incomprendible a totes llums, que encara molts germans nostres vegin amb franca simpatia aquesta publicació pel sol fet d'estar escrita en llengua vernacla, quan aquesta condició és l'arma més eficaç de què disposa per a injectar a les ànimes ingènues el seu verí d'escorçó.

JOAN BAGUENY

Pel Santuari de la Mare de Déu de Montserrat

Del molt il·lustre canonge Dr. D. Francesc Parés hem rebut 100 pessetes per a les obres del Santuari de la Mare de Déu de Montserrat a Montferri. Que Déu li pagui la caritat.

amb Ell i se n'aconsoïen gratant-se de temps en temps la molesta coïssor que els produeix en la consciència. D'altres, en fi, han fet de Déu una mena de recurs per als casos desesperats, una mena d'amulet, que tenen ben desat al fons del calaix més arreconat de l'ànima i que sols treuen i invoquen quan trona i llampega o van mal dades.

Hi ha, però, una capa superior de creients intel·lectuals que s'han format una idea personal de Déu amb els més variats ingredients de la filosofia i de la història de les religions. A aquesta família nombrosa i variadíssima pertanyen principalment tots els que creuen en un Déu impersonal, tots els que nodreixen llurs idees religioses amb doctrines més o menys declarades del panteisme. Si els anteriors tenen com nota comú que els agermana el fet d'enxiquir, d'empetitir Déu, tots els contagiats de panteisme tenen de comú el do d'allunyar-lo del món i de la vida humana. Déu, reduït a una força, a una pura energia immanent en l'Univers, o bé es confon amb el mateix principi vital de la natura, amb la vida total del món etern, amb l'ànima misteriosa del Tot, i per als seus creients el món visible no és més que el cos material on viu l'ànima divina i universal de les coses; o bé concebeixen a Déu com un ésser impersonal, incognoscible, que un dia tingué el caprici de crear el món, però que des d'aquell moment, havent tornat a la seva augusta solitud, ja no té més cura de les criatures de les seves mans, que ell deixa abandonades a les cegues forces de l'atzar i als turments de la llei del dolor creada també amb incomprendible crueltat per la seva omnipotència. D'aquesta manera de sentir l'existència de Déu han nascut una gran varietat de mitologies i de teogonies orientals. Alguns, sentint-se insatisfets de l'abisme que deixen aquestes teories entre el món i Déu, han imaginat, com fa el teosofisme, una categoria intermitja de semidéus, encarregats d'administrar els interessos del món tan estranyament abandonats pel seu Creador. El politeisme en totes les seves manifestacions té originàriament aquest sentit fonamental. La filosofia s'apodera d'aquesta idea i així veiem en alguns místics un esforç per aplegar tots aquells càrrecs en un sol personatge diví, i àdhuc confiar-li la creació del món amb completa inhibició de Déu: aquest personatge és el demiürg, damunt del qual carreguen tota la responsabilitat del problema del mal i del dolor. Explicat un terme plauers, això vol dir que els partidaris d'aquesta absurda doctrina troben la vida tan dolenta i el món tan absurd i tan mal fet que no gosen fer-ne a Déu l'autor responsable i passen el compte al malastruc lloctinent que ha fet el gran bunyol. Així, doncs, els panteistes de totes les castes estan condemnats adés a adorar la mateixa natura insensible, única revelació de la divinitat, segons ells; adés a resignar-se a sentir Déu allunyat infinitament de la seva criatura, inaccessible i reclòs en el fons de la seva solitària majestat i girat d'esquena, i sense voler saber-ne res, als fruits de la seva fecunda omnipotència; adés a encomanar-se, com darrer recurs, a un infeliç intermediari que ha espatllat grotescament la idea sublim de la Creació i que no ha sabut més que fer disbarats en l'execució i en l'administració del poder creador que Déu li havia confiat.

MANUEL DE MONTOLIU

(Continuarà)

La premsa catòlica es manifesta a favor de la celebració d'una setmana social

D'aquestes planes estant vàrem llençar la idea de la celebració d'una Setmana Social. No teníem pas el propòsit d'organitzar-la. Aquesta tasca escau — com ja hem fet constar en una altra avinentesa — als organismes de caràcter social i no als periòdics.

La nostra idea ha tingut favorable acollida en el nostre camp catòlic. S'ha posat de manifest que els catòlics desitgen que es celebri una Setmana Social amb motiu de l'Exposició que s'inaugurarà el mes de maig vinent. Quasi tota la premsa catòlica s'ha fet ressò de la nostra idea i l'ha comentat amb entusiasme. Agraïm profundament l'actitud de la nostra premsa germana.

Els nostres estimadíssims companys de *Recull*, de Blanes, han estat els promotors d'aquesta campanya a favor de la celebració d'una Setmana Social. A Blanes hi ha un estol de joves disposats a fer el que calgui per aconseguir que sigui una realitat tangible la idea per nosaltres llençada.

Entre altres coses ha dit en un altre article l'esmentada publicació:

"Es veu ben clar (i certament, no hi havia de què) que fa idea no la llencen per a nosaltres. Això, no obstant, hem cregut convenient fer nostres aquestes paraules. Sàpiguen els amics de "Catalunya Social" que en nosaltres tenen uns col·laboradors, que amb la ploma i amb el cor, s'adhereixen completament a la idea per ells llençada, i que desitgem amb tota l'ànima, que pugui esdevenir una ben puixant realitat.

Ara, només pregaríem a la premsa comarcana, que es manté unida a nosaltres per una comunitat de sentiments, que fes també seves aquestes paraules. Els novells, i no novells escriptors sense pretensions escampats per la nostra terra, la joventut que sent vius anhels de què un vent renovador i càlid, desglaci, d'una vegada, el gel de la nostra activitat social, manifestin també els seus sentiments. No visquem isolats, que solament una unió ben forta, mantindrà la nostra actuació a un nivell honorable.

Tornem als Congressos Socials, a les Reunions Socials, a les Assemblees Socials, a les Setmanes Socials... Cooperem-hi tots, treballem-hi tots, i no en dubtem, Déu beneirà el nostre treball, la nostra actuació."

En les paraules transcrits es posa de manifest l'entusiasme de la joventut catòlica de Blanes.

Pensament Marià, que representa també un estol de joves catòlics mataronins de molta empena i entusiasme, s'ha manifestat també partidari de la celebració de la dita Setmana Social.

En un article que publica sota el títol "La nostra adhesió", diu entre altres coses:

"La matèria a tractar en la Setmana Social, no som nosaltres els indicats per a assenyalar-la, ni som qui, ni fem competència. No obstant, per l'experiència de les Setmanes Socials celebrades en deduïm que, si es vol treure fruit d'aquestes reunions teòrico-pràctiques, és necessari concretar, precisar, limitar les lliçons a un objecte que ha d'ésser estudiat íntegrament. Així ho han entès els setmaners francesos i italians; i la cosa és molt raonable. Del contrari es perd molt temps i moltes energies, hom en surt desenganyat. Nosaltres proposaríem, per exemple, l'estudi de l'acció catòlica i mitjans de fer-la ben eficaç; o bé l'estudi del comitè paritaris i la de nostra intervenció decidida en les solucions de les qüestions del treball; el salari, la família, etc. Però re-

petim que no ens pertoca pas el determinar res, sinó la de cooperar i treballar.

Per això, el que desitgem és que les Setmanes Socials es restaurin a casa nostra i siguin un vincle d'unió per a tots els que aspiren a la recristianització del nostre poble, cada dia més malejat per les doctrines socialistes. En aquesta tasca, "Catalunya Social" ens té sempre al seu costat, igual que en la defensa del principis de fe i de moral."

La Veu de Sabadell s'ha ocupat també d'aquest assumpte, i la *Veu de L'Empordà* reproduïx l'article de *Recull*, en el qual es demana la celebració d'una Setmana Social, fent constar que el subscriuen íntegrament.

Endavant, de Rubí, en un editorial afirma que és encertada la idea de celebrar una Setmana Social. Heus ací un fragment del dit article:

"Des de les planes de setmanaris ben estimats, hom ha parlat de la possibilitat i conveniència d'organitzar una Setmana Social a casa nostra, amb motiu de l'Exposició Internacional que s'inaugurarà d'aquí un mes i mig al cap i casal de Catalunya.

La idea és encertada, i no mereix que caigui en el buit. L'hem de recollir i apoiar en tot i per tot, car és digna de portar-la a la realització. Tanmateix, potser ara fóra ocasió propícia per aconseguir la continuació de les desaparegudes Setmanes Socials espanyoles.

Segons llegim, a l'Exposició Internacional de Barcelona la nota social hi serà brillantment representada per instal·lacions ben importants i plenes d'interès. ¿Què millor, doncs, que poder celebrar un congrés o assemblea on s'apleguessin totes les valors de casa i de fora per a parlar i resoldre els assumptes socials que ho mereixessin? ¿No vindria com l'anell al dit aquest congrés o assemblea per a mostrar l'activitat que en el nostre camp social-catòlic s'està obrant avui en dia?

Però sobretot, el bé immens que hom podria treure d'una Setmana Social aprofitant aquesta oportunitat, seria formular el programa, estudiant-lo amb seny i amor, del futur avenç progressiu i constant en les organitzacions que actualment funcionen, i la possible irradiació en l'establiment d'altres activitats dins del mateix camp que ajudessin a enfortir la causa catòlico-social. Co és, traçar la ruta a seguir en endavant del que ja està en marxa, i aplanar les dificultats que s'obren al pas de nous horitzons que, atenyent-los, poden ésser de gran profit pràctic."

El prestigiós diari *Crònica Social*, de Terrassa, al davant del qual hi ha elements de vàlua que excel·leixen en el camp social catòlic, ha escrit l'editorial que reproduïm:

"La idea excel·lent d'aprofitar l'avinentesa de la propera Exposició Internacional de Barcelona per a celebrar-hi una Setmana Social ha sortit del nostre volguíssim confrare "Catalunya Social" I no cal dir que la seva veu autoritzada ha trobat un ressò fidel, un entusiasme ben adient a les planes d'altres no menys volguts portaveus catòlics de la nostra terra, entre els quals cal esmentar la revista setmanal de Blanes *Recull*.

Si ens plau la idea de la celebració d'una Setmana Social a la ciutat comtal, ho han de dir les campanyes que hem sostingut sovint des del nostre diari amb l'esguard fixat en les doctrines que tresoreja la mai prou lloada Encíclica de Lleó XIII "Rerum Novarum" i defensades amb una actuació la més justa al nostre entendre pel Grup de Democràcia Cristiana. I si d'un quant

temps a aquesta part ha restat muda la ploma, com si les qüestions socials fossin punts ja resoltos satisfactoriament, com hem sentit aquest mutisme! Mig desorientats, al marge molts dels que haurien d'orientar-nos en aquestes qüestions que mai no perden l'actualitat i la importància, com era possible donar al periòdic que actua de deixeble la doctrina tancada i reclosa dintre del pit dels mestres?

Com els enyoràvem els temps passats d'un bell històric de caràcter social a la nostra Pàtria. I sobretot com ens doliem en llegir en la premsa estrangera les reunions de germans nostres que vivint i sentint les necessitats aclaparadores dels nostres dies que demanen caritat i justícia tenien les seves Setmanes Socials per a organitzar-se i treure de l'organització fruits saborosos.

Per això en llegir ara la bona nova que té tendència a voler allunyar la cendra que cobreix el caliu de l'organització social a casa nostra, hem sentit rejuvenir-nos.

Projectes, programes, doctrina, organització, etc? No són punts aquests que tinguem de tocar nosaltres. A la redacció de "Catalunya Social" no hi manquen homes amb prou capacitat i seny de sobres per a tasca com la que representa la celebració d'una Setmana Social a Barcelona.

Nosaltres direm solament que la idea ha de portar-se

a feliç terme i que des d'ara no manca per a l'esmentada celebració l'adhesió curulla d'entusiasme i encoratjament del nostre diari."

No pot ésser més explícita l'adhesió de l'esmentat diari catòlic.

El nostre estimat col·lega *El Correo Catalán* ha publicat també uns interessants comentaris sobre la possible celebració de la Setmana Social, alludint la nostra publicació.

Entre altres que no recordem també s'han ocupat d'aquest assumpte *El Baix Montseny*, d'Arbúcies; *Aires de la Conca*, de Montblanch, i *Gasetta Comarcal*, d'Igualada.

Aquesta campanya ha posat de manifest els desigs vehements dels catòlics de la nostra terra d'actuar en el camp catòlic.

La nostra joventut desitja llençar-se a les lluites nobles per aconseguir la cristianització del nostre poble i la divulgació de les doctrines socials de l'Església catòlica, que són les úniques que poden portar la pau als esperits i la germanor entre tots els estaments socials.

Una artista que estima els infants

Cada dijous les sales d'espectacles dels teatres "Novetats" i "Romea" presenten un aspecte animadíssim. Les obres que es representen aquell dia les empreses les destinen exclusivament als infants. Aquests, com un vol d'ocells, acuden als esmentats teatres amb el propòsit de delectar-se amb la contemplació dels personatges ingenus que desfilen per l'escena.

No sempre, cal confessar-ho, els nostres autors aconseguen delectar els infants. Escriure una comèdia ingènua és més difícil del que sembla. Per adreçar-se als infants cal molta delicadesa; i dissortadament són pocs els que posseeixen aquesta qualitat.

Deia un Bisbe francès que quasi sempre improvisava quan s'adreçava als seus diocesans, però que quan havia d'adreçar-se exclusivament als infants es preparava. Aquesta confessió de l'alludit Bisbe, ens posa de manifest que aquells que es dirigeixen als infants contreuen una grossa responsabilitat.

La gentil artista Lola Anglada, ha escrit una comèdia delicadíssima que han aplaudit molt els infants que assisteixen a les vetllades del teatre Romea. *El jardí meravellós*, aquest és el títol de l'obra, conté grans encerts.

S'endevina de seguida que Lola Anglada ha vist l'obra plàsticament. La seva ànima d'artista ha posat un polsim de bellesa damunt l'obra. Alguns dels personatges que intervenen en la faula, donen consells molt assenyats als infants. La bona llavor cau com una pluja benfactora damunt l'esperit dels petits oients.

Lola Anglada estima profundament els infants. Ja havia donat proves paleses del seu amor en les obres darrerament publicades, de les quals hem parlat amb elogi damunt d'aquestes planes. Ara ens en dona una nova prova amb l'obra delicadíssima que acaba d'ofrenar als infants.

Cal desitjar que l'exímia artista segueixi recordant-se dels infants. La seva delicadesa els pot fer un gran bé.

Si existeixen tants escriptors que perverteixen la joventut, hem de donar gràcies a Déu per haver-nos donat una artista tan delicada i tan culta que sap oferir als nostres infants un món de meravelles.

J. C.

Biblioteca Balmes

LLIÇÓ BÍBLICA

Les deu lliçons sobre l'Evangeli de Sant Joan, que es donaran a la Biblioteca Balmes des del dia 27 d'abril al vespre en els dissabtes successius i a càrrec de Mn. Josep Casanelles, Prev., respondran a aquest programa:

1. Pròleg de l'Evangeli de Sant Joan. Testimoniatge de Sant Joan Baptista. Vocació de cinc deixebles. Jesús a Galilea. A Jerusalem.
2. Nicodemus. Jesús per Samària. Miracle de Jesús a Canà.
3. Miracle a la piscina probàtica. Els jueus. Els cinc mil. Predicació eucarística a Cafarnaüm.
4. Jesús a Galilea. Va a Jerusalem. La dona adúltera. La llum del món. El Salvador dels pecadors. Fill de Déu.
5. La vista al cec de naixement. El Bon Pastor. Jesús al Temple.
6. Ressuscita Llätzer. Darrera anada a Jerusalem. L'entrada. El plor damunt la ciutat.
7. Renta els peus. Jesús sermoneja.
8. Els sarments i el cep. Estimeu-vos. L'odi del món. Vencereu. Ve l'hora. Jesús prega per a si, pels deixebles, per tot creient.
9. Jesús a l'hort. Anàs. Sant Pere i les negacions. Caifàs. Pilat. Flagells i corona. La creu. Sepulcre.
10. Maria Magdalena. Aparició als deu deixebles, després als onze. Darrera aparició.

Referències: Biblioteca Balmes, Duran i Bas, II.

Divagacions

Pau Casals, el mestre insigne que té admiradors arreu del món, ha tornat a posar-se dazant la seva meravellosa orquestra. Contemplant aquell home prodigiós, un dels temperaments musicals més forts que ha tingut Catalunya, jo pensava: hauria estat una veritable dissort per ell i per nosaltres que els seus pares l'haguessin desviat de camí. Pau Casals als sis anys ja tocava el piano. El seu pare era músic, i ell fou qui va iniciar-lo en l'art espiritual per excel·lència.

Balmes en El Criterio posa de manifest la necessitat d'esbrinar la vocació dels infants. En una de les notes de l'esmentada obra, fa remarcar l'il·lustre filòsof que un home lliurat a una professió per a la qual no ha nascut, és una peça desllorigada; el seu esforç és poc profitós i moltes de vegades viu sotmès a grans sofriments.

No hauríem mai de tòrcer la vocació dels infants. Moltíssims joves, en acabar els estudis, s'adonen que no tenen vocació per a exercir la carrera que varen elegir per a satisfer els desigs de llurs pares. Per això hi ha tants metges ineptes i tants arquitectes que no passen de mediocritats.

La cosa més trista, però, que pot esdevenir a un jove, és que tenint ànima d'artista es vegi obligat, per les necessitats de la vida, a ofegar els seus sentiments. Per aquests joves la vida és un suplici. No coneixen l'alegria del viure perquè no poden desenrotllar les inclinacions naturals del seu cor. Quan un hom té ales per a volar dins la blavor del cel, esquincant els núvols amb les ales, és molt difícil que es resigni a petjar la pols dels camins.

Trobaríem molta de gent dissortada que sofreix perquè quan eren infants no varen poder seguir el camí vers el qual els empenyia l'esperit que no es resigna mai a portar al damunt feixugues cadenes.

El suplici més gran del món és no poder fer aquelles coses que ens plauen per manca de preparació. Hi ha homes que excel·leixen, posem per cas, en la música, i no poden manifestar-se perquè per pastar-se el nostre pa de cada dia han de lliurar-se a treballs vulgaríssims.

Si l'ocell ha de viure en els aires i el peix dins de l'aigua, l'home ha de viure també dins del seu propi element. El que té l'ànima somniadora no pot penetrar dins el món agitat dels negocis; i el que viu de realitats i no té fantasia per a volar dins el món daurat del somni i de la faula, no pot petjar el verger de la poesia. Hem de procurar, doncs, que els infants segueixin el camí que més els plau perquè quan hagin d'incorporar-se a la vida del treball no es considerin fracassats. Considerar-se fracassat als vint anys és una de les coses més terribles del món.

Quants homes abandonen aquesta vall de llàgrimes, sense haver fet res de profit perquè han hagut de sotmetre's a activitats per a les quals no havien estat cridats. I moltes vegades succeeix que altres homes privilegiats s'aprofiten de llurs idees per a triomfar en el món de l'art. De vegades tro-

bem planer un camí perquè altres homes, el nom dels quals ningú no coneix, amb llur esforç l'han aplanat. Quina simpatia ens haurien d'inspirar aquests artistes ignorats damunt les despulles dels quals mai ningú no farà caure un branquilló de llorer o un pomell de roses perfumades. Han passat pel món i ningú no s'ha adonat d'ells.

Hem de plànyer els homes que tenen ales per volar i han de romandre engabiats, com els ocells que han perdut la llibertat. Certament que mai l'home no podrà abastar els fruits que més li plauen de l'arbre de la vida, però almenys que no hagi de viure encadenat.

Deixeu que penetrin dins el món sonor de la música, els que estimen aquest art, i que traspassin la porta del palau de l'art els que saben copsar les meravelles del món. No veieu que l'home que s'enamora de la bellesa no pot romandre submergit dins les tenebres de la vulgaritat? Deixeu volar les àguiles damunt les muntanyes coronades de llum. No les feu volar damunt la pols dels camins.

Si l'artista per a triomfar no hagués de superar serioses dificultats, no estimaria tant el seu art. Cal que l'artista i el poeta lluitin per arribar al cim de la muntanya de la glòria. Els fruits més dolços són els que fan vinclar les branques més altes. No demanem, doncs, que desaparegui la dolor, l'eterna companya de l'home, del camí de l'art i de la poesia, sinó que no es torci la vocació dels homes.

Deixeu manifestar-se lliurement els infants perquè quan arribi l'hora puguin ocupar en la societat el lloc que els pertoca.

* * *

La nostra ciutat es prepara per a inaugurar dignament l'Exposició internacional. Es treballa febrament en totes les obres d'urbanització. Es celebraran festes i aparentment donarem la sensació que vivim en una mena de paradís. Tots anirem a l'encalç de l'alegria i deixarem de banda tot allò que pugui pertorbar el ritme normal de la vida ciutadana.

Si s'han esmerçat quantitats fabuloses per a urbanitzar places i carrers i construir edificis, caldria que no oblidéssim els pobres que es moren de fam dins la penombra de les cases sòrdides. No tenim pas la pretensió que amb motiu del proper Certamen s'acabin els pobres i que tots els ciutadans puguin franquejar les amplies portes del palau de l'opulència. Aquest desig seria infantil. Dissortadament sempre hi hauran al món homes rics i homes pobres. Els comunistes pretenien aixoplugar el poble sota el blau mantell de la felicitat, i en aquelles terres hi ha com abans homes que es moren de fam i homes que es mengen tranquil·lament el pa que pasten els altres.

No demanem, doncs, coses impossibles. Però no hauríem d'oblidar quan tritllegin les campanyes de l'alegria, que a la ciutat no hi ha únicament grans avingudes, sinó també carrers estrets i hu-

mits on moltes famílies viuen sota el jou de la misèria.

Hem tingut ocasió de visitar algunes cases pobres de la vella Barcelona, i hem pogut constatar que existeixen una infinitat de famílies indigents que viuen completament oblidades d'aquells que podrien portar un raig de claror dins d'aquelles llars tristes i desolades. Certament que hi ha ànimes bones que saben conhortar els pobres, però la majoria dels ciutadans no es recorden dels que no es poden pastar el nostre pa de cada dia.

Trobareu famílies que viuen encofurnades dins de cases misèrrimes que no coneixen l'alegria de la llum. ¿És que els pobres no són també germans nostres que tenen dret a la vida? Sempre ens hem de recordar dels que sofreixen i dels que ploren, però molt més en els moments que la ciutat es disposa a celebrar festes de gran ressonància. Si existís una veritable solidaritat social, i ens sentíssim germans dels pobres, no hi haurien tants infants depauperats ni tantes mares que s'han de sotmetre a treballs duríssims per a poder donar a llurs fills una engruna de pa. Cal que les famílies pobres abandonin llurs cataus infectes. Que cada família tingui una llar i que tots els homes conguin l'alegria del viure.

La pobresa és inevitable, però es pot evitar la misèria. Que hi hagi homes que no posseeixin riqueses és una cosa natural. El que no és just, ni

raonable, ni lògic és que hi hagi famílies que es morin corsecades per la fam.

Si la ciutat es vesteix de festa i dintre el cor dels ciutadans dringuen sonorament els picarols de la joia, cal no oblidar els malalts, els desvalguts i els pobres i practicar la virtut excelsa de la caritat.

J. CIVERA I SORMANI

L'actitud de la premsa esquerrana

Ja fa dies alguns diaris esquerrans intenten ferir-me amb l'arma del greuge. El més gosat de tots ha estat un nou periòdic de Manresa. No crec pas que mai hagi agreujat cap dels redactors que redacten aquella fulla, el nom dels quals ignoro, i, no obstant, m'han agredit grollerament.

Que els esquerrans em combatin és una cosa natural. Si jo combató llur ideal, tenen ells el dret indiscutible de combatre el meu. Però no seria preferible bandejar el garrot matusser que únicament escau en les mans plebees i esgrimir el floret elegant que ennobleix i enlaira les polèmiques?

Si jo hagués de contestar en el mateix to, hauria d'escriure paraules molt fortes i em posaria en el mateix nivell dels meus adversaris. Al món sempre hi haurà homes ben educats i homes que mai no han conegut l'educació. Nosaltres, no volem pas separar-nos del primer grup.

J. C. I S.

Assegurança a la maternitat

Decret important

Aquesta assegurança està compresa en la tendència legislativa per a protegir les mares obreres i figura en el Conveni de Washington de 1919 ratificat per Espanya en 13 de juny de 1922.

Aquest projecte determina els fins de l'assegurança, fixa la zona d'aplicació, és a dir, quines seran les beneficiàries que seran totes les assalariades llevat les dedicades al servei domèstic; detalla els serveis o prestacions com són, assistència facultativa, indemnització dels jornals perduts amb ocasió del descans obligat, premis de lactància i utilització d'obres per a la protecció a la maternitat i infància.

Naturalment, a aquestes prestacions en metàl·lic se'ls dona una gran seguretat jurídica, de tal manera que es fixa la seva inalienabilitat i inembargabilitat; d'aquesta manera tals prestacions no podran ésser objecte de la cobejança de ningú ni servir per a fins distints dels que justifica el règim.

Estableix el projecte de decret fórmules perquè a les interessades arribin els beneficis tan aviat com sentin i a la mesura que sentin les necessitats que amb seguretat es volen satisfer, i naturalment les fórmules que el garantitzin també de possibles abusos.

El decret determina els que han de pagar aquest segur, en quina quantia i en quina forma, aportant l'Estat per cada part 50 pessetes més l'import dels premis de lactància, i contribuint a més al fons destinat a fomentar les obres de protecció maternal i infantil. Els patrons abonaran una quantitat igual a les obreres, essent ambdues en total de 3'75 pes-

setes trimestre. Les Diputacions i Ajuntaments cooperaran a aquest segur.

Es preveu la possibilitat, millor dit la seguretat que hi hagi excedent i es determina el seu destí detallat.

Es fixen les sancions per als infractors, els organismes que resoldran i recursos contenciosos i es determina quina haurà d'ésser la legislació supletòria aplicable en els casos que s'hagin escapat a tal previsió.

També es fixa el termini dins el qual haurà de redactar-se el reglament, que serà de tres mesos.

El decret porta dues bases addicionals, una que reafirma tots els drets de l'obrer expressats en la llei de 13 de juliol de 1922 i una altra que eixampla la possibilitat d'aquesta assegurança anunciant la seva aplicació a les treballadores autònomes i les dones dels obrers, a no ésser que aquesta aplicació sigui innecessària per a remeiar-la ja una nova agrupació, la de la malaltia.

Una base transitòria facilita l'aplicació immediata de tots els beneficis de l'assegurança a les obreres que estiguin afiliades al règim legal del retir obrer obligatori.

Hom, després de lloar com es mereix aquest decret, es pregunta si no es peca d'excés de bona voluntat en aquesta ràpida carrera de legislació social que hem emprès, i si no s'arribaria millor i més de presa a la meta final que tots desitgem anant pels mateixos camins però caminant amb menys de neguit i assegurant bé les petjades. Qui sap!

Comentaris

La Setmana Social de Barcelona

La nostra iniciativa per a celebrar una Setmana Social amb motiu de l'Exposició de Barcelona ha merescut una molt favorable acollida entre els periòdics dretans i fins entre aquells que no es troben ben bé dins el nostre sector ideològic.

En efecte; que a nosaltres hagin arribat, podem catalogar els següents periòdics: *El Correo Catalán*, de Barcelona; *Recull*, de Blanes; *Endavant*, de Rubí; *Crònica Social* i *El Dia*, de Terrassa; *La Veu de l'Empordà*, de Figueres; *Pensament Marià*, de Mataró, etc.

Uns han cregut que la Setmana havia d'ésser purament diocesana (com *El Correo Catalán*); altres han advocat perquè aquesta Setmana ho fos de represa de les interrompudes Setmanes espanyoles, que varen finir a la sexta de la sèrie, etc. Però tots, sense distinció de matisos, han advocat perquè la Setmana hi fos, ja que en una Exposició que ho serà d'art, d'indústria, de riquesa de tota mena i de cultura, no hi pot mancar aquesta manifestació de la nostra ideologia social-catòlica.

¿I qui ens diu que ella no podria ésser el llaç d'unió entre tan diverses matisacions del pensament catòlic en la matèria? ¿I qui ens assegura que dita Setmana no podria representar l'enllaç amb les Setmanes anteriors posant-nos així els catòlics espanyols en el lloc que ens pertoca entre tots els catòlics del món, que les celebren sense interrupció, amb constància i rapidesa per un organisme permanent?

També han estat alguns els diaris que han llençat la idea que CATALUNYA SOCIAL en fos l'organitzadora. A això hem de contestar en els termes en què ho férem ja en una de les nostres anteriors edicions: un periòdic pot i deu ésser sembrador d'idees i camí per a expandir-les. Però un periòdic no pot organitzar reunions ni assemblees de cap mena. Les nostres facultats, els nostres mitjans, la nostra missió, no arriben a tant. Hem llençat la idea; l'oportunitat de la mateixa res no la mostra tant com aquest plebiscit escrit i espontani que l'ha recollit. Però no podem fer més. En el nostre número vinent, en un article dedicat a qui durant molts anys fou un dels puntals de la institució, insistirem encara i procurarem perfilar ço que a judici nostre hauria d'ésser dita Setmana Social.

Després... veurem si la nostra iniciativa, compartida per tanta part de premsa, serà o no recollida. Nosaltres creurem haver ja complert amb el nostre deure en la matèria.

"Diario de Lérida"

... ve dedicant a les nostres campanyes i a les nostres coses una atenció molt gran, que agraïm ben sincerament.

No en va al front d'aquella benemèrita publicació es troba un esperit amb visió clara de tots els problemes de l'hora present i amb visió encara més clara de l'esdevenidor, el nom del qual no citem per no ferir la seva modestia.

I darrerament, després d'haver dedicat elogis im-

merescuts a la nostra petita actuació, llença la idea de la necessitat de la formació de nuclis de joventut dretana en tots els pobles de Catalunya perquè ens ajudin, ens afavoreixin i acceptin el nostre esperit, fonamentant-ne la necessitat en aquesta irradiació constant que avui en tot el món exerceixen les grans ciutats, i en nostra terra Barcelona. La correntia espiritual entre la ciutat de Barcelona i el restant de Catalunya és evident, ve a dir l'articulista. De la ciutat deriven cap al camp i restants viles de la terra els homes, els valors espirituals, que després han d'informar la vida d'arreu. Com més nodrida sigui, doncs a Barcelona l'escola de dretes més probabilitats hi ha que aquella vida espiritual de fora ciutat sigui de dretes també.

Cert i evident és tot això. I no cal dir com a nosaltres ens enforteix molt aquesta adhesió inicial d'elements d'arreu, de la qual anem rebent mostres ben evidents en la nostra redacció i durant els treballs nostrats. No és que ens considerem nosaltres, és clar, única dreta. Ben trist fóra que així haguéssim de considerar-ho, doncs a més de les dretes de bandera hi ha les dretes biològiques que en un moment determinat són sempre una enorme reserva social. Però sí que entenem que cada dia més cal enfortir la posició per nosaltres ocupada de la qual han estat bandejades certes mires, certs principis de tàctica, que fins ara semblaven inatacables.

Som pocs, com diu l'articulista. Però l'adhesió major cada dia, més gran a cada moment, ens enforteix i ens anima a prosseguir sense defallences el nostre camí.

I aquest enfortiment, aquest estímulo, sí que ens és necessari del tot, puix les posicions determinades i categòriques no deixen de portar dolors en el món acomodaticí en el qual es balanceja la nostra vida social.

Mercès a tots. I d'una manera especial el *Diario de Lérida*.

De fa moltes setmanes...

Acuesta és potser la primera en què la premsa declaradament esquerrana (*Opinió*, *Mirador*, *La Nau*) no s'ha ocupat de nosaltres.

Ho agraïm sincerament, puix això indica que ens resta un temps preciós per a dedicar a la tasca positiva, que és en nosaltres la principal.

Ens agrada poc l'esperit crític que informa tota aquesta premsa, ja que el moment present exigeix realitats positives, edificació, i no crítica. Prou que en tenim a Catalunya, en els darrers temps, de posició crítica. Prou i massa, certament.

Tampoc a nosaltres ens ha calgut sortir en aquesta edició a la palestra pel que diu referència a aquella premsa esquerrana, nostra constant preocupació i nostre deure ben palès. Això és plaent també, ja que indica que ella no s'ha desviat de manera forta, com acostuma a fer-ho.

És que el bon seny s'ha imposat per últim? No ho creiem pas, puix certs personatges, certes actuacions, no poden donar d'elles més que allò que ordinàriament donen: desfici, atac, personalisme, joc brut. ¿I si tot això fos suprimit, no hauria deixat de tenir objecte tota aquella sinistra premsa?

De la vida del treball

Definicions del treball

Eugeni d'Ors acaba de donar una definició del treball que estimem digna de fer conèixer als nostres lectors:

"Una oscilación progresivamente aproximativa al resultado querido." Això és ço que, segons Ors, "caracteriza al trabajo propiamente humano".

No sabem fins a quin punt els nostres lectors, després de llegir aquesta definició, quedaran assabentats de què cosa és el treball humà; però perquè no es trenquin el cap buscant la fórmula de l'ex-famós glossador de *La Veu* per a saber-ho, posem a continuació la fórmula de Lleó XIII, segons el qual: "El treball no és altra cosa que l'exercici de la pròpia activitat adreçada a l'adquisició d'aquelles coses que són necessàries per als diversos usos de la vida i principalment per a la pròpia conservació."

I, ara, compari's.

El Segur d'accidents del treball

Espanya ha ratificat el Conveni Internacional sobre reparació d'accidents del treball, la qual cosa obligarà a certes modificacions en la legislació vigent sobre la matèria. A l'efecte el Govern acordà obrir una informació escrita que es tancarà el dia 25 del propinent mes de maig. Heus aquí la part de la disposició oficial sobre aquesta informació, textualment copiada:

"Primero. Medidas que deban adoptarse para hacer efectiva la indemnización a las víctimas de los accidentes o a sus derechohabientes, en forma de renta. Segundo. Si conviene o no limitar las modificaciones legales o imponer la obligación de abonar renta en lugar de cantidad alzada entregada en una sola vez. Tercero. Conveniencia, en su caso, de establecer el seguro de accidentes del trabajo y, conjuntamente con él, el de determinadas enfermedades profesionales. Cuarto. Papel que puede corresponder a las mutualidades patronales, a las asociaciones profesionales y a las compañías privadas de seguros en el caso de organización del seguro de accidentes. Quinto. Garantías que deban adoptarse contra la posible insolvencia del patrono o de los aseguradores.

Los escritos deberán dirigirse al Consejo de Trabajo, en el Ministerio de Trabajo (Marqués de la Ensenada, 8), rogándose a todos que informen por separado respecto de cada uno de los particulares consignados, así como de cualquiera otro que consideren pertinente."

En l'última reunió del Consell de l'Oficina Internacional del Treball no va poder-se arribar a un acord sobre la jornada de treball. És una qüestió que afecta massa les distintes economies de les grans potències.

Cal esperar encara.

A conseqüència de la negativa del Govern grec d'augmentar el sou dels funcionaris de correus, els empleats de correus, telègrafs i telèfons abandonaren el treball des de les deu del matí a la una de la tarda en tot el país com a protesta contra aquesta negativa. A última hora s'arranjà el conflicte.

Els Sindicats cristians i socialistes d'Alemanya han resolt denunciar l'acord sobre jornals des del dia 30 del corrent mes d'abril. Aquesta denúncia produirà un efecte desastrós a l'economia germànica.

A Tunis s'ha registrat una vaga de tramviàries que les autoritats franceses procuraren solucionar ràpidament.

El Ministre del Treball, senyor Aunós, planeja el decret sobre el Codi de Treball i estudia el subsidi de l'atur forçós.

Llegim a *La Veu de Catalunya*, referint-se als hortets que a la muntanya de Montjuich conreen en arrendament molts obrers en hores desvagades, de fa molts d'anys, que una comissió d'ells visità el col·lega... però deixem que ens ho conti la mateixa *Veu*:

"I bé: acaba de visitar-me una comissió d'aquests humils arrendataris. Estan queixosos; i em permeto creure que, si més no, en part la queixa llur és raonada.

Els meus visitants exposen la qüestió de la següent manera: Ells tenen uns horts arrendats. Ells — tots invoquen aquesta raó — han fet els possibles i els impossibles per millorar el respectiu terreny. Doncs el diumenge, en arribar aquests petits arrendataris — que ni a propietaris arriben — a llurs respectives "posicions", varen tenir la desagradable sorpresa de veure que una nova carretera, l'aparició de la qual ni sospitaven, s'havia menjat una bona porció de llur terreny.

Ells, els meus visitants, no es queixen que hom hagi construït la carretera. Això no. Si és necessària, benvinguda sigui. Però per què no els avisaven amb temps? Si hom els hagués fet avinent del projecte, s'haurien afanyat de retirar totes les coses aprofitables.

Els comissionats suposen — i jo comparteixo el seu parer — que malgrat haver procedit d'una manera extremadament expeditiva no hi ha hagut mala intenció per part de ningú. Ara, que els petits arrendataris, amb una cortesia que els honora, demanen una modestíssima compensació.

Serà atesa la demanda llur? Gairebé tinc la seguretats de rebre una resposta afirmativa. Ningú, absolutament ningú, no voldrà que unes quantes persones mirin de reüll. I, sobretot, quan aclarir les mirades no suposa un enorme sacrifici."

Estem del tot conformes amb el col·lega.

Espurnes

La peregrinació anglesa al Santuari de Lourdes, l'any passat, aconseguí les xifres de 1.300 peregrins i 200 malalts, acompanyats de cinc eminentíssims prelats en representació dels catòlics de la Gran Bretanya. Un servei d'infermeria amb 20 camillers, manats per un coronel d'exèrcit actiu i 30 infermeres, unia en el sacrifici més jovial dones del poble i dames del gran món, entre les quals hi havia la dona d'un ministre. Una nota a remarcar: A la peregrinació prengueren part 30 protestants.

Oficina Romànica

CONSULTES

Cons. 17.—En la forma *els hi* datiu, escrita i tot *elzi*, no hi ha un ús indegut de l'adverbial *hi* com a datiu? — J. R.

Resp.—L'adverbi de lloc llatí *ibi* (en baix llatí *ivi*), que significava *allí*, ha donat fillada general en les llengües romàniques amb ofici de pronom: en italià antic *i*, modern *vi*, *ci*; en francès *y*; en provençal *y*, *i*; en castellà vell *hi*; en portuguès *hi*, i en català *hi* o *y*, com antigament era escrit, quan feia diftong amb una vocal precedent.

Aquest pas d'adverbi a pronom, té explicació, posat que del lloc físic al lloc ideològic o terme de l'acció del verb concebuda com a moviment o repòs el nostre enteniment hi salta amb tota naturalitat. En així *hi* significava *allí* i també tot règim ablatiu amb les preposicions *a*, *en*, i encara d'altres, llevat de *de*. Així *hi* arribà a equivaldre als ablatius *a això*, *a ell*, *a aquest*; però com aquestes formes són també datiu, *hi* passà insensiblement a significar datiu, on es trobà en competència amb la forma *li*. El resultat d'aquesta evolució en els parlars actuals del nostre domini lingüístic es pot resumir així:

1) *Hi* és l'única forma del datiu neutre, equivalent de *a això*, i completa el datiu al costat de *li*, que val per masculí i femení de persones. En la prosa de Bernat Metge ja trobem consagrat aquest ús: "una cosa tan solament *hi* puix anadir" (*Somni*, 228) *hi* és equivalent de *a açò*: "Vols *a açò* res dir? Senyor, no *hi* vull als dir" (*Somni*, 501); "respon *a açò*. No *y* vull respondre" (*Somni*, 2113).

Tots aquests exemples igual els diuen avui a Catalunya i Balears. A València, però, deixarien de posar *hi* com en castellà. Ni és possible altra manera d'expressar-se. Tenim, doncs, un *hi* datiu, que cap gramàtic no gosarà condemnar.

2) *Hi* val també per datiu singular i plural de noms masculins i femenins que no siguin persones, tant en els escrits antics com en els parlars moderns de Catalunya i Balears.

Escrits antics: "si res saps que poguessis dir a les altres raons digues ho. Moltes coses *hi* poria dir" (*Somni*, 513) això és, *a les altres raons*; "e alguns egipcians donaren fe a les paraules que oyren dir a Moyses, e reculliren lurs companyes e lurs bestiar e salvaren lo. E cells qui no hy donaren fe (*a les paraules*), el lexaren fora cubert, perderen lo" (*Serra, Gènesi*, p. 54).

Escrits moderns: "potser en molts l'amor no sia gaire més que un instint i que en altres sia vençut per un fort anhel espiritual; però que *hi* sien insensibles (*a l'amor*) essent ben homes, no podem ni solament imaginar-ho" (Maragall, *Escrits en prosa*, II, p. 67); "és un testimoni concloent: infeliç qui sord *hi* sigui!" (Ruyra, *L'Art i la Moral*, p. 185).

Quan les coses es personifiquen aleshores usem *li*: "convé la humitat a l'electricitat? No *li* convé."

3) Més clar és l'ús de *hi* referint-se a persones. En trobem exemples en el parlar antic, i la cosa és corrent en escrits familiars francesos i en molts parlars del Migdia de França: "Aquest Amfos regna XI anys,... e mori anno Domini MCXXX e no y romas fill ne filla" (*Gesta Comitum Bar. XXII*, 17-19) y val per *li*; "e si *hi* roman fill" (Alart, *Doe*, p. 182, any 1308). Avui encara diem: "els homes primitius

i els actuals salvatges que *hi* equivalen", on *hi* val per *a ells*; "el primer dia d'anar a enraonar-*hi*" al costat de "tot eternit començava de parlar-*li*". Més ordinari és, però, usar la forma *li* en aquests casos.

4) *Hi* pren el lloc de *li* o *els* datiu singular i plural en les combinacions de dos pronoms:

a) *m'hi* per *me li*, *me'ls*: "encomana'm a Déu, fes que els fills siguin bons i que *m'hi* encomanin" (*a Déu*); igual diríem de les animetes del Purgatori "que *m'hi* encomanint" (*a elles*); "la noia *s'hi* anava aficionant", etc. En cas de l'acusatiu de tercera persona la combinació normal serà, doncs, *l'hi* (masculí i femení), *els hi*, *les hi*: "*l'hi* encomano" (*a ell*, *a ella*); "*los hi* encomano" (*a ells*); "*les hi* encomano" (*a elles*). En valencià: "l'encomane", "los encomane", "les encomane", perquè no tenen *hi* com a datiu.

b) *n'hi* per *l'n* no és sinó un altre cas d'aquesta substitució: "*hi* tens afició a l'estudi? Sí que *n'hi* tinc" o "sí que *l'n* tinc", totes dues formes vives en molts indrets de Catalunya i Balears. A València només diuen *l'n*, perquè mai usen *hi* com a datiu.

c) *l'hi*, *la hi*, *els hi*, *les hi*, en la combinació de datiu i acusatiu, si el datiu és singular: "cull un préssec al nen. Cull-*l'hi*" "També vol una pera. Cull-*la-hi*." "Aquests raïms cull-*los-hi* també." "Aquestes cireres dona-*les-hi* després."

Resum: l'ús de *hi* com a datiu és un fet general en la llengua catalana, admès sense disputa ni escrúpol per escriptors i gramàtics en una munió de casos. En així qui rebutja la forma *elzi*, perquè hi pot haver un *hi* datiu, d'ésser lògic deu refusar també totes les altres construccions que hem retret en aquesta consulta.

El Secretari de Redacció de l'O. R.

EL LLIBRE DE LA PARAULA DE DÉU

LA SAGRADA BIBLIA
EL NOU TESTAMENT

VOLUM I

Els Evangelis i Fets dels Apòstols

Ha sortit ja el primer volum de la SAGRADA BÍBLIA que publica l'«Obra del Sant Evangeli» de FOMENT DE PIETAT

CONDICIONS DE VENDA

Edició de doble text: llatí i català . . . 8'50 Ptes.
Edició de text llatí sol 6'— »
Edició de text català sol 5'— »

Totes aquestes edicions van enquadernades amb finissim pegamoid, imitació de xagri. Enquadernacions més luxoses de distints preus.

FETS DE LA SETMANA

El fet cabdal hebdomadari és la manifestació a favor del Govern, millor dit del General Primo de Rivera, que el diumenge proppassat tingué lloc a Madrid. Hi prengueren part totes les forces polítiques amb què compta la situació. L'aristocràcia de la sang hi tingué nombrosa representació i la plutocràcia molt més gran encara.

El marquès d'Estella se'n mostrà molt satisfet i es dirigí diverses vegades a la manifestació en la qual figuraven representacions foranes. A les més caracteritzades les rebé a la tarda En Primo de Rivera particularment.

Una comissió de dames i damiselles aprofità l'avinentesa per a demanar al cap del Govern una ampla amnistia per a tota classe de mancances polítiques i socials, i clemència generosa per a esborrar records i impressions que han deixat rastre massa fort en la vida política present. En un dels seus parlaments el marquès d'Estella alludí atentament aquesta petició, però sense comprometre's en res que pogués lligar-li les mans en la seva conducta política.

La censura ha estat un poc indulgent perquè passessin els comentaris de tota mena a què aquest acte polític extraordinari naturalment ha donat i dona lloc.

No cal dir si se'n mostra satisfet En Primo de Rivera.

Hom vol creure que a conseqüència de la manifestació del diumenge s'afluixaran les mides represives que afecten l'Ensenyament superior, però pel que digué i segueix declarant el cap del Govern, per ara sembla que no hi haurà cap variació.

Es confirma que s'activen els estudis de la futura Constitució. Són comptats els sastres que li confeccionen les vestidures, però és tan difícil d'encertar-li les mides!

Altament, aquella consabuda data del 1931 sembla que es va allargant fins a l'any 1934. No li ve de tres anys.

S'anuncia la vinguda d'alguns caps d'Estat per a visitar les Exposicions de Barcelona i de Sevilla. Sembla que no, i dues Exposicions, a la mateixa hora, són massa Exposicions. Seria gran llàstima que mútuament s'eclipsessin.

* * *

Per fi els famosos experts financers reunits a París per a fixar l'import definitiu del deute de la Gran Guerra que ha de pagar Alemanya, s'han posat d'acord. Com és natural, hi ha un vot en contra: és el del representant germànic, la part pagana de la festa.

Encara que s'ha procurat mantenir callada la suma total que s'ha puntualitzat, corre de boca en boca i dona lloc a tota mena de comentaris. La premsa in-

teressada, en arribar aquí s'oblida de Locarno i sols mira la conveniència llur. Els grans diaris del Reich diuen que solament pagarà ço que sigui possible. *Ad impossibile...*

Es molt de témer que els àrbitres congregats a París en compte de liquidar la guerra no comprometin la pau. Es tan vidriosa aquesta liquidació sense haver liquidat abans les responsabilitats de la guerra, que és el problema fonamental de tots els altres!

La dimissió del gran canceller austríac, Monsenyor Seipel, causà estupefacció no solament a totes les cancelleries, sinó a tot el món polític internacional. Quan semblava i realment era més forta que mai la situació del fort polític austríac, vet aquí que tot d'una presenta la dimissió. El "salvador d'Austria", com allí justament l'anomenen, sembla com si s'hagués volgut anticipar a la natural davallada de totes les altes posicions humanes, però tal volta ha anticipat massa l'hora. Ço que és cert és que fins els seus propis enemics polítics (de personal no en té cap), li han suplicat, inútilment, que retirés la dimissió.

L'obra titànica portada a cap per Monsenyor Seipel cada dia que passa es posa més de relleu. D'un Estat i un poble caòtics, sortits de la guerra plens de misèria i de misèries, ingovernable, el poble avorrit de quasi tots els altres Estats, podat implacablement pertotes bandes, sense mitjans de regeneració moral ni econòmica, en mans dels partits revolucionaris més violents, sense diners i sense crèdit, sense pau i sense disciplina, n'ha fet amb dos anys escassos una nació governable, normal. Ha posat a ratlla tots els elements dissolvents, tan potents a Viena (cap, cor i cos d'Austria), ha ordenat i refet la Hisenda, ha creat un remarcable esperit ciutadà i nacional, ha regenerat en grau ben visible els costums públics totalment corromputs, ha bandejat de la política els elements que l'enverinaven i ha fet d'Austria, en una paraula, una nació model, seriosa, respectable, no indigna del seu gran passat i amb possibilitats de figurar dignament en el concert dels pobles moderns.

Els anticlericals revellits i els sectaris enfutismats no es poden avenir de l'obra estupenda d'un capellà, encara que tan enlairat com Monsenyor Seipel. Ignoren ells que tot el curs de la Història, de 19 segles ençà, està ple de governants d'aqueix selectíssim llinatge eclesiàstic, fet, cabalment, i providencialment, per a governar.

Això, que és tan sabut i evident, encara ho ignoren aquests senyors tan saberuts.

I ara una nova alegre per a *mot de la fin*: els súbdits del Príncep de Mònac ja tenen Constitució.

Si ens la volguessin deixar per a patró de la nostra!

J.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Bloc d'anunciants

Els bons amics nostres que amb l'anunci contribueixen a la difusió de la nostra revista, han de merèixer les simpaties dels nostres subscriptors i lectors en general que coincideixen amb el nostre ideari. Ens plau publicar a continuació el nom dels nostres anunciant, per tal que els nostres amics els recordin quan hagin d'adquirir algun dels articles que ofereixen al públic.

Heus els ací:

ACADEMIA COTS: Av. Portal de l'Angel, 38.	ELECTRICITAT: Antoni Alió. Laietana, 67.	NEUMATICS: "Bergougnan". Rambla de Catalunya, 76.
ACCESSORIS D'AUTOMOBILS: Service Station. Aragó, 272.	GRAMOFONS: Cèsar Vicente. P. de Gràcia, 4. Guillem Puig. Pelai, 14.	SABATERIA: Calçats Minerva, S. A. Laietana, núm. 30. Casa Creus. Aribau, 24.
BICICLETES: R. Serra. Rbla. Catalunya, 106.	MODES: M. Estera de Galera. Rbla. de Catalunya, 7.	SASTRERIES: Rambla Catalunya, 12, 1. ^{er} (Especialitat en vestits per a nens.) Ramon Beleta. Av. del Portal de l'Angel, 35.
CAMISERIA: Salvador Rubert. Aribau, 30 i Avinguda Portal de l'Angel, 13.	MODISTA: R. Puigdomènech. Diagonal, 452.	MATERIAL PER A COBERTES: Uralita, S. A.
CIMENT ARTIFICIAL: Josep Fradera. Ronda Universi- dad, 31.	NOVETATS PER A SENYORA: "El Centro". Rda. de Sant Pere, 5.	XARXES I FILS PER A LA
CORRETGES: Manuel Blasi. Passeig de Sant Joan, 13.	OLIS PER A AUTO: "Autol". Laietana, 7.	PESCA: Fills de Gabriel Julià, Bruch, 7.
DROGUERIA I PERFUMERIA: Pallejà i Bonmatí, S. L. Claris, 57.	PASTES PER A SOPA: Antiga "Casa Figueras". Rambla de Sant Josep, 11.	

Acadèmia Cots

Direcció general: Av. Portal de l'Angel, 38—BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 18953 A.—Apartat 782

SUCURSALS: MADRID. Av Conde Peñalver, 7; LLEYDA, Estereria, 10; MANRESA, Angel Guimerà, 32
REUS. Arrabal Robuster, 23; MATARÓ, Riera, 59; BADALONA, Carme, 52 bis.

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

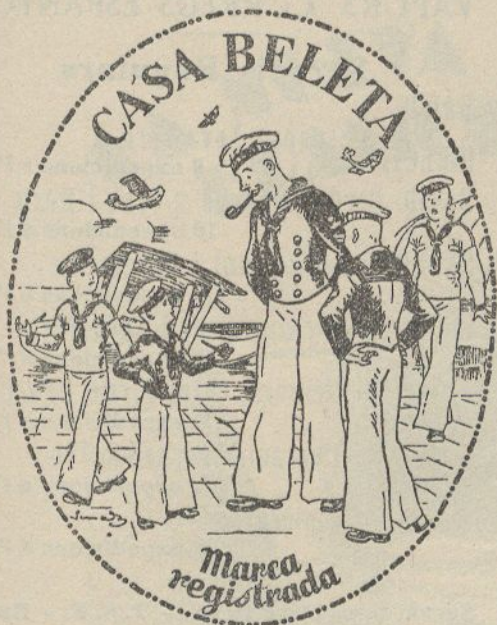
Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Lingüofons.—Màquines de calcular, etc.

URALITA

EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES

LA CASA BELETA

Creadora del vestit tipus mariner per a nens. El model més distingit i elegant.

La casa atén amb especial cura els vestits d'esport amb dibuixos exclusius en el més selecte i exclusiu.

VESTITS DE PRIMERA COMUNIO
I MODELS NOUS

A tot subscriptor de «Catalunya Social» se li farà un 5 % especial de descompte.

SASTRERIA DE SENYOR, CAMISERIA I CORBATERIA
AVINGUDA DEL PORTAL DE L'ÀNGEL, NÚM. 35. BARCELONA

Unicorde

Nou tipus. Qualitat i presentació

SASTRERIA TORRENTS

Ex-professor de l'Acadèmia de Mestres Sastres de Barcelona

Aquesta sastreria és coneguda i apreciada per tothom a qui li agrada el bon vestir perquè en la seva confecció i en les seves robes es troba un gust inconfusible. Grans existències en gèneres de totes classes.

El 5 % de descompte especial als subscriptors de CATALUNYA SOCIAL.

Rambla de Catalunya, 12, 1.er / Telèfon 16040 - BARCELONA

LES GRANS INDUSTRIES

FABRICA DE XARXES
I FILS RETORTS
PER A LA PESCA

FILLS DE GABRIEL JULIÀ

Bruch, n.º 7 - Telèfon 11422
(Entre Trafalgar i Ronda)

BARCELONA

Companyia Trasatlàntica
VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID } Espanya-Nova York
DIRECTE } 9 expedicions a l'any
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic
16 expedicions a l'any
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina
12 expedicions a l'any
LINIA: Mediterrani, Cuba i Nova York
16 expedicions a l'any
» Mediterrani, Costa Firme i Pacífic
11 expedicions a l'any
» Mediterrani a Fernando Póo
12 expedicions a l'any
» a Filipines
3 expedicions a l'any

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-
telefonía. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia
en els principals ports d'Espanya. A Barcelona
oficines i la Companyia: Plaça Medinaceli, 8.

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA A ESPANYA

JOSEP MANZANARES

La casa més important en gasolina, petroli, neumàtics, cambres, olis, grasses,
accessoris, eines, ferreteria i tot quant pertany a l'automòbil.

VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

GARATGE I TALLERS:

Carrers Sepúlveda, 148-150
Villarreal, 35
i Floridablanca, 121
Telèfon 31510

CASA CENTRAL:

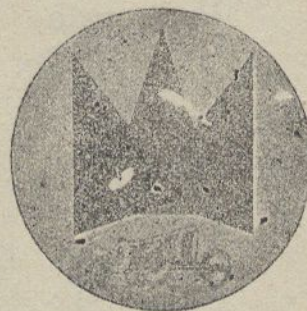
Carrer Aragó, 272
Passeig de Gràcia, 45
Telèfon 11550

MAGATZEMS:

Consell de Cent, 421

SUCURSAL:

Esplugues de Llobregat:
Carrer Laureàno Mió, 59
Encreuament de les carre-
teres de Madrid i Cornellà

BARCELONA

BICICLETES

marca **WILLIAM**

Qualitat. - Presentació. - Bon preu

marca **B. F. B.** de nostra fabricació

Lo millor de lo millor

AL COMPTAT I A TERMINIS

ACCESSORIS - REPARACIONS

Antiga casa Borrás - **R. Serra** - Rbla. Catalunya, 106
(cantonada al Passatge de la Concepció)

LA NUEVA GRAMOLA

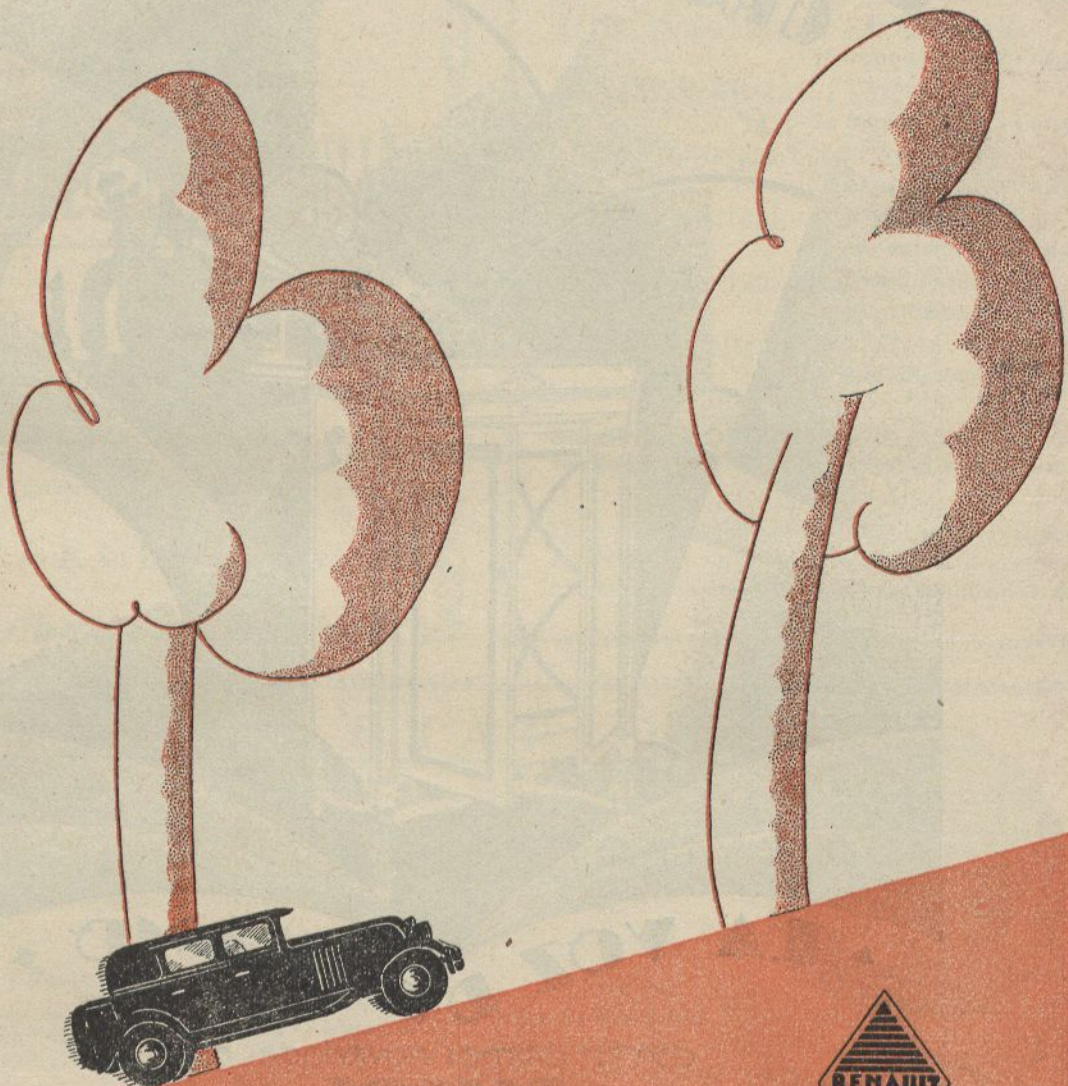

• LA VOZ DE SU AMO •

con las últimas novedades en
DISCOS
de esta famosa marca
completará la felicidad de su hogar.
ADQUIERALA EN LA CASA

CESAR VICENTE

PASEO DE GRACIA - 4

E. PUJÓ
córcega 293
a. alfonso xm 405

renault